



## ת"פ 38347/04/15 - מדינת ישראל נגד ע' ס'

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 38347-04-15 מדינת ישראל נ' ס'(עציר)  
בפני כבוד השופט שמאי בקר

|                 |                                    |
|-----------------|------------------------------------|
| בעניין: המאשימה | מדינת ישראל                        |
| נגד             | ע"י ב"כ עו"ד מיטל סטי - תביעות ת"א |
| הנאשם           | ע' ס'                              |
|                 | ע"י ב"כ עו"ד אלעד רט               |

### ה כ ר ע ת ד ין

#### כללי: כתב האישום, הכפירה וניהול ההליך

**1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של החזקת סכין שלא למטרה כשרה ופציעה כשהעברין מזוין.**

כתב האישום מספר כיצד ביום 20.4.15 בשעה 10:48 לערך, עבד א' ע' (להלן: "ע"), פועל ניקיון בחברת "שלג לבן" ברחוב קהילת ציון 11 בהרצליה, בנקיון הרחוב.

הנאשם (להלן: "ס") הגיח מאחורי עיסאווי, ללא כל התגרות מצד האחרון, צעק "מוות לערבים" ותקף את ע' בסכין מטבח שהחזיק בידו, באמצעותה דקר אותו בגבו.

כתב האישום נחתם בתוצאת המעשה: לע' נגרמה חבלה חמורה בדמות חתך באורך 2 ס"מ, והוא נזקק לתפרים.

**2.** ביום 14.7.15 כפר ס', באמצעות בא כוחו, עו"ד אלעד רט, באשמה; ההגנה טענה כי אין לשיטתה "מחלוקת עובדתית לגבי האמור בכתב האישום, למעט בנושא הסכין", וכי אין התנגדות מצדה, כי כל הראיות יוגשו לבית המשפט, בהסכמה, מבלי שיחקרו עדים, זולת נציג הפסיכיאטר המחוזי, הד"ר דני פיישר. יצוין, כי בהמשך אף נסוגה ההגנה מכל טענה שהיא ביחס לסכין.



ההגנה הבהירה עוד, כי אין מחלוקת מצדה לגבי הכשרות הדינית של ס' לעמוד לדין, אולם לשיטתה – ס' אינו כשיר לעמוד לדין מבחינה מהותית, לאמור – הוא בא בגדר הסייג הקבוע בסעיף 34 ח לחוק העונשין, הלוא הוא סייג אי-שפיות הדעת.

3. במועד מאוחר יותר הגישה ההגנה הודעה לבית המשפט לפיה תבקש לחקור גם את אביו של ס' (עד תביעה מספר 7), ואולי עוד אחרים.

בישיבת יום 5.11.15 הודיע הסנגור כי הפך בדבר, חכך בדעתו, ולבסוף הגיע לכלל החלטה כי העדים היחידים שהוא מבקש לזמנם ולחקורם הם הפסיכיאטר ד"ר פישר ואביו של הנאשם, א' ס'.

4. ביום 8.11.15 החלה ישיבת ההוכחות הראשונה בתיק, כאשר בתחילתה הוגשו לתיק בית המשפט חוות דעתו של הד"ר דני פישר (ת/1), ומאידך גיסא – הוגשה חוות דעתו של המומחה מטעם ההגנה, ד"ר פוקס (נ/1).

ישיבת 8.11.15 כללה אפוא את חקירתו של ד"ר פישר, אשר נחקר ארוכות על חוות דעתו, וכן נחקר אביו של ס', מר א' ס', לאחר שהוגשה בהסכמה הודעתו במשטרה (ת/2), חלף עיקר חקירה ראשית; התובעת הוסיפה עוד מספר שאלות, והאב נחקר עוד בחקירה נגדית.

בתום הישיבה ביקש הסנגור לתת את פרוטוקול הדיון בדגש על חקירתו הנגדית של הד"ר פישר, לעיונו של הד"ר פוקס, טרם יעלה הלה אל דוכן העדים, על מנת שיתכונן מראש להגיב על הדברים, וחרף התנגדותה של התביעה – אישרתי את הדבר, וכך היה.

5. ישיבת ההוכחות הבאה התקיימה ביום 25.11.15, אז הגישה התביעה, בהסכמת ההגנה, ראיות כאלה ואחרות, עליהן אעמוד בהמשך (ת/3 - ת/13), ולאחר מכן הודיעה התובעת – "אלו עדיו".

6. פרשת ההגנה החלה בעדותו של הנאשם ס', רק לאחר שבא כוחו הבהיר כי לדעתו, משהמחלוקת בין הצדדים היא פסיכיאטרית – משפטית, ומכיוון שס' לא היה שפוי בעת האירוע, ספק רב – כך ההגנה – אם ניתן ללמוד דבר מה מעדותו. ההגנה ויתרה אפוא על חקירה ראשית, מטעם זה, אולם הבהירה כי היא מעלה את הנאשם אל דוכן העדים, ומעמידה אותו לרשות התביעה, בכדי – "שלא יראה שאנו מנסים להסתיר חלילה דבר ושלא יטענו שיש משמעות ראייתית לאי העדת הנאשם".

ס' נחקר אפוא בחקירה נגדית, עליה נעמוד כמובן בהמשך, ולאחריו עלה על דוכן העדים המומחה הפסיכיאטרי מטעם ההגנה, ד"ר פוקס, אשר העיד בחקירה ראשית ונגדית, כאחד. בתום עדותו הסתיימה פרשת ההגנה, ונקבע מועד לשמיעת סיכומים בעל פה – 20.12.15.



7. ביום 20.12.15 סיכמו הצדדים בעל פה את טענותיהם, כאשר ההגנה אף הגישה מסמך סיכומים ארוך בכתב, לבקשתה, וזאת לצד טיעון בעל פה.

### המסד המשפטי - עובדתי

8. סעיף 34 לחוק העונשין, המצוי בפרק הסייגים לאחריות הפלילית ומסדיר את סייג אי-שפיות הדעת, קובע כך:

**"לא ישא אדם באחריות פלילית למעשה שעשה אם, בשעת המעשה, בשל מחלה שפגעה ברוחו או בשל ליקוי בכושרו השכלי, היה חסר יכולת של ממש -**

**1. להבין את אשר הוא עושה או את הפסול שבמעשהו; או**

**2. להימנע מעשיית המעשה".**

(ההדגשות שלי כמובן - ש.ב.)

9. הלכה למעשה, המחלוקת בתיק זה היא מצומצמת ביותר, שכן ההגנה **לא טענה** כי ס' לא הבין את אשר הוא עושה או שלא הבין את הפסול במעשיו, אדרבא - היא אישרה, פוזיטיבית, כי ידע גם ידע, הבין גם הבין. ההגנה השליכה את יהבה, כל יהבה, על הטענה הנקודתית לפיה ס' אמנם ידע כי המעשה שהוא עושה הוא פסול ורע, אלא שמפאת מחלת נפש בה ליקה - היה חסר יכולת של ממש להימנע מעשיית המעשה.

10. מן הראוי לומר, כי בשלב מסוים של הדיון, היה הדיאלוג של התביעה וההגנה, מעין דו-שיח של חירשים, או לפחות מונולוג שכזה, מצד התביעה, אשר יצאה מגדרה להוכיח כי הנאשם ידע והבחין בין טוב לרע, ובהחלט ידע שהוא נוהג באופן פסול ופלילי, ואילו ההגנה, מצדה או לשיטתה, מרימה ידיה לצדדים, כאילו אומרת - "נו, ומה בכך? נכון מאוד שהוא הבחין בין טוב לרע, אבל הוא חולה במחלת נפש ובעטיה לא יכול היה להימנע מן הדקירה, וזה - ורק זה - העיקר והחשוב לענייננו".

במילים אחרות, ההגנה הבהירה, חד-משמעית, כי טענתה היא שס' היה חולה במחלת רוח, בעת המעשה עצמו (גם לפני כן), ורק בגל אותה המחלה - היה חסר יכולת של ממש להימנע מעשיית המעשה.

אדרבא, ההגנה אפילו הרחיקה לכת, וטענה, גם אם בלשון רפה, כי התביעה כלל לא הרימה הנטל הדרוש מצדה, שכן בנושא היחיד השנוי במחלוקת במשפט (לפחות לשיטת ההגנה), שהוא ענין שבמומחיות פסיכיאטרית, חדלה התביעה מלהגיש חוות דעת, ועל כן שומה על בית המשפט - איזו ברירה יש לו? - להעדיף את חוות הדעת היחידה ה"מדברת לענין", זו של ההגנה, שרק היא התייחסה לשאלה אם ס' יכול היה, או שלא, להימנע מעשיית המעשה, מחמת מחלה



שפגעה ברוחו.

11. אומר כבר עתה, כי לא מצאתי לקבל את גישת ההגנה, ולקבוע כי ס' לא היה שפוי בעת ביצוע העבירות על ידו. הגם שהמחלוקת היא מצומצמת ביותר, כאמור, ולמעשה אין ההגנה חולקת על כך שס' הבין את אשר עשה ואת הפסול שבמעשיו, נדרש בכל זאת בכל זאת פירוט השתלשלות העניינים העובדתית, המוסכמת למעשה, שכן לאורה, לדעתי, ניתן ללמוד, **ובנקל**, כי אין בסיס לטענת ההגנה של ס', והכל כדלקמן:

א. דו"ח הפעולה של המפקח רואי כהן, מיום האירוע (ת/3) מספר כיצד התקבל מידע במוקד על חשוד שדקר ערבי וצעק "**מוות לערבים**", וכיצד יצאה המשטרה למקום, פגשה במודיעה אשר סיפרה לשוטרים כי **החשוד ברח מן המקום**. השוטרים החלו בסריקות ועד מהרה מצאו את החשוד, ס', אשר סיפר להם כי הוא חזר "מהעמותה", שם הוא מתנדב. ס' לא ידע להשיב על שאלת השוטר מדוע עזב את המקום בו נמצא ברגע שראה שוטרים, והדבר הגביר את חשדם, והם עיכבוהו, לקחוהו אל התחנה.

בתחנה נראה ס' לחוץ מאוד, החזיק בראשו, ומסר שהוא כואב; **ס' שתק לנוכח השאלה "איפה היית לפני 20 דקות ומה עשית?"**; בהמשך, לאחר שהוזהר כדן, שאל אותו אחד השוטרים **"מה עשית? למה תקפת אותו?"**, וס' השיב **"כי הוא ערבי"**, ותיאר כי דקר את הערבי בכתפו מאחור, אולם שתק ביחס לשאלה היכן הסכין, ואזי הפסיק לשתף פעולה.

ב. מזכר השוטרת בתיה שטר-לזר מיום האירוע, זמן קצר לאחריו (ת/10), מספר כי ס' הגיע בפני השוטרת, חוקרת בתיק, **וביקש עורך דין ופסיכולוג**. הוא הציג דף בו החזיק, ועליו שם של סנגור ומספר הטלפון שלו. לציין, כי מדובר בפתק הנזכר כבר בדו"ח הפעולה ת/3, לאמור - **ס' הצטייד במספר טלפון של סנגור עובר ליציאתו אל זירת הפשע**.

השוטרת איפשרה לס' לשוחח עם הסנגור, עורך דין שקד, ורשמה כי נוכח ויכוח כספי בין השניים - נפרדו הצדדים ללא סיכום.

ג. הודעות הקורבן, ע', מיום האירוע (ת/6 ו-ת/7), בהן הוא מספר כי עבד לתומו ברחוב, בניקיונו, כאשר ראה לפניו בחור "לבוש חרדי עם שחורים וזקן", הוא לא התייחס אליו וכאשר הפנה אליו את גבו, דקר אותו אותו החרדי. עיסאווי מסר כי אין לו כל הכרות מוקדמת עם אותו חרדי, הלוא הוא ס'. ע' סיפר כי החל לברוח, וס' צעק לעברו - "מוות לערבים".

ד. עוד ביום האירוע נחקר ס' במשטרה ומסר גרסה (ת/12) שעיקריה להלן:

**"ש. תגיד לי בבקשה מה קרה היום בבוקר?"**

**ת. לא יודע אני קמתי בבוקר אכלתי והלכתי לכיוון הצומת וראיתי את הבן אדם ודקרתי אותו.**

עמוד 4

ש. מתי ידעת שאתה רוצה לדקור אותו?

ת. לא יודע.

...

ש. עם מה דקרת אותו?

ת. עם סכין.

...

ש. יצאת מהבית עם סכין?

ת. כן.

ש. למה יצאת מהבית עם סכין?

ת. למה יצאתי עם סכין, אני שומר על זכות השתיקה.

...

ש. אתה מכיר את הבן אדם שדקרת יודע מיהו מהו?

ת. החשוד שותק.

ש. אתה יודע משהו לגביו פרט כלשהוא?

ת. אני חושב שהוא ערבי.

...

ש. אוקיי מה קרה אחרי שהוא נדקר?

ת. אני הלכתי לנווה עמל.

ש. מה יש בנווה עמל?

ת. אני הלכתי לעמותה שאני מתנדב בה עמותת חסדי שמואל הנביא.

...

ש. מה עשית עם הסכין?



ת. לא זוכר.

...

ש. אמרת לי מקודם בגלל שהוא ערבי, אתה נפגעת פעם מערבים?

ת. לא יודע אין לי תשובה על זה.

...

ש. יכול להיות שאתה יצאת היום מהבית כי רצית לדקור ערבי?

ת. כן.

ש. אני רוצה שתסביר לי למה עשית את זה.

ת. מה זה משנה, לא יודע אני דקרתי ערבי כי רצתי לדקור ערבי.

...

ש. איך ידעת שהוא ערבי, גם אני נראה מזרחי?

ת. אתה נראה כמו יהודי ספרדי הוא נראה כמו ערבי נראה לך יהודי ספרדי ינקה רחובות בהרצליה (?)

...

ש. אתה מצטער?

ת. החשוד שותק.

ש. שאלה אחרונה, כשתפסו אותך מצאו אצלך את הפתק הזה, אתה יכול להגיד לי מה זה?

ת. זה פתק של עו"ד שחפשתי היום באנטרנט בפלאפון ומצאתי את המספר הזה ואני התקשרתי א(ל)יו  
ודברתי איתו לגבי האירוע שקרה...

ש. למה חפשת עו"ד באנטרנט?

ת. כי צריך מישהו שייצג אותי לא (?)

ש. זה היה לפני שהשוטרים עצרו אותך?

ת. כן."



ה. לאחר מתן הגרסה הראשונה יצא ס' עם השוטרים וביצע הובלה והצבעה במקום (ת/4).

ו. הוגשה לתיק תעודת חדר מיון מיום 21.4.15 (נ/2), שם נבדק ס', בדיקה ראשונית, בבית החולים אברבנאל, כאשר הבודק, ד"ר אלכסיי רודין, כותב כי ס' מוכר למערכת משני אשפוזים קודמים, משנת 2010 ו-2012, כי אחותו מאובחנת כסכיזופרנית, וכי -

**"בתוכן החשיבה רמזים למחשבות שווא. מספר שלפני כחודשיים פוטר ממאפייה כי בחור ערבי התנכל בו בכוונה ומנהל עבודה עדיף אותו כי הוא היה עובד קבוע ולא כמו ע' שעבד במשמרות. אומר שבאופן כללי אוהב (במרכאות) ערבים ונמנע להיות איתם בחברה. מוסר שנעצר בגלל שדקר בחור ערבי שלא מוכר לו כלל. לדבריו, רצה להתנקם בערבים ותקופה חשב על זה. החליט על דבר ומהבוקר הסתובב עם סכין... בוחן המציאות לא ברור עד הסוף. שיפוט לקוי...".**

(ההדגשות אינן במקור).

בהמשך כתב הד"ר רודין, בפרק "דיון וסיכום", כך:

**"הובא למרכזינו לצורך בדיקה פסיכיאטרית ראשונית. בבדיקה ללא עדות להפרעה אפקטיבית. ספק לקיום עמדה פראנואידית אך רושם לפגיעה בשיפוט חברתי. לאור הממצאים ורקע הומלץ על הסתכלות בתנאי אשפוז במידה ויוגש כתב אישום...".**

ז. ביום 22.4.15 מסר ס' הודעה נוספת במשטרה (ת/13), שם חזר על עיקרי דבריו, לאחר שהתייעץ עם עורך דין רט, בא כוחו דהיום, ולהלן עיקריה:

**"ש. דקרת אותו כדי להרוג אותו?**

**ת. דקרתי אותו כדי לפגוע בו.**

**ש. מאיזו סיבה**

**ת. החשוד שותק.**

...

**ש. אני שואלת שוב האם דקרת אותו על רקע פלילי או על רקע לאומני? הכרת את הבחור לפני כן?**

**ת. החשוד שותק.**



...

ש. איך בחרת לדקור דווקא את הבחור הזה?

ת. כי הוא היה שם.

ש. בגלל שהוא ערבי

ת. כן.

ש. איך ידעת שהוא ערבי

ת. כי לפי החזות שלו ולפי התפקיד שלו

...

ש. למה החלטת לדקור בן אדם?

ת. החשוד מתכופף ולא עונה.

...

ש. אם הוא היה יהודי היית דוקר אותו

ת. החשוד שותק".

ח. ביום 20.4.15 מסר אביו של ע', א' ס', הודעה במשטרה (ת/2), במסגרתה סיפר כי ע' דווקא חיבב ערבים, כך השיב, במענה לשאלה ישירה של החוקר.

ט. על פי חוות הדעת הפסיכיאטרית של הד"ר פישר, הפסיכיאטר המחוזי, הרי שביום 24.4.15 נבדק ס' על ידי הד"ר ברגר, במחלקה הפסיכיאטרית, וכך הד"ר ברגר:

"אינו מסביר בדיוק למה דקר למעט ששונא ערבים, אומר כי יצא מהבית במטרה לנקום ולא מסביר מדוע דווקא באותו היום, בהמשך אומר כי שאל את הערבי לשעה ואז החליט לדקור אותו".

הד"ר פישר כתב עוד בחוות דעתו, כי ביום 27.4.15 שוחח בעצמו עם ס', והלה אמר לו - "כי הפועל הנדקר לא עשה לו דבר באופן אישי, הערבים הם האויבים שלנו".

י. אביו של ס' מסר בעדותו בפני בית המשפט (בנגדית), בין היתר, את הדברים הבאים:





ש. יצא לך להיתקל ביחס עוין מצידו לערבים, רצון לפגוע בהם?

ת. אף פעם לא התנהג כך לערבים. הוא היה כמו חבר איתם. אני הולך עדיין לתקן מכוניות בטירה אצל ערבים. ע' היה תמיד איתי.

ש. איך היה מתנהג כשבא במגע עם ערבים?

ת. כמו חבר."

#### חוות הדעת הפסיכיאטריות

12. תמים דעה אנוכי עם ההגנה בענין אחד, והוא כי חוות הדעת הפסיכיאטרית של הד"ר פישר אכן לא מתמודדת עם ההגנה של ס' (מה שלא מנע מן ההגנה לחקור ארוכות את הד"ר פישר). אולם, כפי שאראה בהמשך - ד"ר פישר לא יכול היה ולא צריך היה, בעת כתיבת חוות דעתו, להתמודד עם אותן טענות הגנה.

בין כך ובין כך, לא אעמיק ולא ארחיב בענין חוות הדעת, שתיהן גם יחד, ורק אביא כאן את תמציתן, אם לצורך מה שכן רלוונטי וצריך לענייננו (בעיקר - אך לא רק - העובדות שנמסרו על ידי ס' לבודקיו), ואם לשם פרישת התמונה המלאה בפני הקורא.

#### חוות דעתו של ד"ר פישר

13. חוות דעתו של הד"ר דני פישר נחתמת בפרק "דיון וסיכום", כדלקמן:

"מדובר בגבר בן 36 אשר אושפז פעמיים עובר לאשפוזו הנוכחי. באשפוזו הראשון אובחן כלוקה במחלת נפש - הפרעה סכיזו-אפקטיבית. באשפוזו השני אובחן כנ"ל אך בסיכום-דיון אשפוזו אובחן כלוקה למעשה בהפרעת אישיות מצבר B.

על פי תיאור מהלך חייו, תפקודו הנמוך מבחינה תעסוקתית וחברתית בשנים האחרונות לעומת המצופה מבוגר תיכון עם בגרות מלאה ומסיים שירות מלא במסלול קרבי [תנאים דורשניים], לא מן הנמנע כי לוקה בהפרעה נפשית. במהלך אשפוזו הנוכחי בבדיקות חוזרות ע"י בודקים שונים ללא עדות לקיומו של מצב פסיכוטי.

במבחנים פסיכודיאגנוסטיים אשר הועברו לו במהלך אשפוזו הנוכחי נשלל קיומו של מצב פסיכוטי וכן לא עלה חשד לקיומו של תהליך חולני.



מעיון בדבריו בהודאותיו (כך במקור - ש.ב.) במשטרה הנ"ל, בסמוך לאחר דקירתו של הפועל עולה כי הבין את הפסול במעשים המיוחסים לו, הבין את השלכותיהם וידע להתגונן מול האישומים [ביקש להוועץ בעו"ד, בחר בזכות השתיקה, לאחר הדקירה חיפש ומצא עו"ד באנטרנט].

להערכתי בעת ביצוע העבירות המיוחסות לו היה ביכולתו להבין את הפסול שבמעשים אלה.

במצבו כיום מבין הליכי משפט, מסוגל לעזור לסנגורו ולהעזר בו".

#### חוות דעת הד"ר פוקס

14. חוות הדעת הד"ר פוקס קובעת, בפרק ה"דיון וסיכום", בין היתר, כך:

"... לציין שבחוות הדעת (של ד"ר פישר - ש.ב.) אין התייחסות לאשפוזו של הנבדק מיום 16.12.14 שאובחן כלוקה במחלה סכיזואפקטיבית, אין נימוקים לסיבת הספקות במחלת הנפש של הנבדק ואם כך אין זה מתישב עם כך שהנבדק טופל במשך ההסתכלות בתרופה נוגדת פסיכוזה מסוג סוליאן.

לפי מהלך מחלתו בציר הזמן, אין לי כל ספק שהנבדק סובל ממחלת נפש מסוג סכיזואפקטיבית.

בהתחשב במניע למעשים המיוחסים לו בכתב האישום, מחלתו, דרך ביצועם ללא התגרות, ללא כל מניע רציונאלי, מצבו הנפשי הפסיכוטי לפני ביצוע המעשים הנ"ל, כפי שמשתקף מהפרטים שהוריו מסרו, לא ניתן לשלול שבעת ביצוע המעשה המיוחס לו בכתב האישום, הנבדק היה בהחמרה פסיכוטית ופעל תחת השפעתן של מחשבות השווא שגרמו להבנה מעוותת של מעשה הדקירה ולכן לא היה יכול להימנע מהם. לאור הממצאים האלה הגעתי למסקנה שהנבדק לא היה אחראי למעשה הנ"ל".

עוד קודם לכן, בפרק העוסק בבדיקה שנערכה לס' ביום 8.6.15, כמעט כחודשיים לאחר ביצוע העבירות המיוחסות לו, מופיעים - לראשונה ביחס לאירוע הדקירה - הדברים הבאים, במסגרת חוות הדעת:

"... בתוכן החשיבה, מחשבת שווא מוזרה. מרגיש רדוף "ברוחות לא מוגדרות". שמחמירה במיוחד לאחר הפסקת טיפול או נטילה לא מסודרת של הטיפול התרופתי. גם כעת, כאשר נוטל את הטיפול התרופתי נוגד הפסיכוזה, יש לו מחשבה זו, אך מגלה תובנה מסוימת, פורמאלית למחשבת שווא הנ"ל.

בהקשר למעשה המיוחס לו בכתב האישום, הנבדק טוען שבתקופת זמן שלפי המעשים הנ"ל, לקה במחשבות שווא רדיפתיות "שהוא רדוף מכוחות לא ברורים". הרגיש מאוים, חרד ומדוכא. היה משוכנע



שיקרה לו משהו ושהוא חייב למצוא הגנה כלשהי. האמין שהשהייה בכלא תגן עליו והרגיש דחף לבצע עבירה אלימה כדי שיעצר באופן מיידי וכך יכלא.

היום, מצטער על כך וטוען שלא היתה לו כל כוונה להרוג.

בשאלתי לגבי כך שבהודעתו בחקירה במשטרה ובחדר המיון לא סיפר שפעל בכוונה להיכנס לבית הסוהר כדי להשיג הגנה מפני מחשבות השווא שהוא רדוף, טוען, שמיד לאחר המעשים הנ"ל, היה אדיש, ללא ענין בחקירה ותוצאותיו של ההליך המשפטי".

(ההדגשות לעיל, ולמעשה מכאן להבא, בכל ציטוט שהוא - אינן במקור)

לציין, כי ד"ר פוקס מאמץ דברים אלו גם בפרק ה"דיון וסיכום", והוא מאשר וקובע כי בבדיקתו שלו את ס', הלה היה אדיש ולא גילה ענין בחקירה ובתהליך המשפטי.

דיון והכרעה: לא זו בלבד שס' יכול היה להימנע מביצוע המעשה - הוא אף בחר לדקור, ודווקא לדקור קורבן ערבי

15. ברגיל, ובהתאם לתנאים המנויים בסעיף 34 לחוק העונשין, בדבר סייג אי-השפיות, מן הראוי לבחון - ראשית חוכמה - אם פלוני בכלל חולה במחלה שפגעה ברוחו בשעת המעשה, ורק אז - לבדוק אם היה חסר יכולת של ממש להבין את אשר עשה, או לחלופין, להימנע מעשיית המעשה.

תיק זה שונה, לדעתי. במקרה דנא, השאלה אם היה ס' חולה נפש בעת ביצוע הדקירה כמעט ומתייתרת, נוכח העובדה שבאופן מובהק וחד-משמעי, ללא צל של ספק בכלל - יכול היה ס' להימנע מעשיית המעשה, כפי שיובהר להלן.

לפיכך, השאלה אם היה ס' חולה נפש, אם לאו, אינה משנה לגבי דידי, מה עוד שכלל איני בטוח, כפי שאסביר בקצרה בהמשך, כי אכן היה חולה בעת ביצוע המעשה.

אף זאת ראוי להעיר: העובדה שקיימת "אי-התאמה" בין חוות הדעת, והן הולכות בקווים מקבילים (התביעה מדברת על היכולת "להבין את אשר הוא עושה", ואילו ההגנה על היעדר היכולת "להימנע מעשיית המעשה") - אינה משנה הרבה, ואין בה כדי לפגוע ביכולתו של בית המשפט להגיע להכרעה.

אזכיר את הכלל עליו חזר בית המשפט העליון בפרשת בפרשת ע"פ 8220/02 בענין ברוכים נגד מדינת ישראל, פ"ד נח (5) 724, 734, כך:



"בבואו ליישם את הדין ולהכריע בשאלה אם מתקיים הסייג לאחריות בגין אי-שפיות הדעת, על בית-המשפט להכריע בשאלה על-פי הראיות המובאות בפניו. שאלות כמו אם הנאשם הינו חולה נפש אם לאו, ומהי מידת השפעתה של מחלת הנפש על התנהגותו בנסיבות המקרה, הינן שאלות שהתשובה להן מבוססת בדרך-כלל על עובדות ועל חוות-דעת של מומחים בתחום הפסיכיאטריה. חוות-הדעת מסייעות לבית-המשפט לנווט את דרכו בניסיון לקבוע עמדה בשאלות שנזכרו לעיל. תנאי לכך שיהיה ניתן להתבסס על חוות-הדעת הוא שהתשתית העובדתית שעליה הן מבוססות תהיה מהימנה. נכונותה של תשתית זו עומדת כמובן לבחינתו של בית-המשפט. על-כן חוות-הדעת הן כלי רב עזר לבית-המשפט, ובענייני רפואה סבוכים חשיבותן רבה ביותר בכך שהן מסייעות לבית-המשפט להגיע לתוצאה הנכונה. בית-המשפט אינו כבול כמובן בחוות-דעת זו או אחרת. האחריות להגיע לחקר האמת היא על בית-המשפט, ועליו לברור מתוך חוות-הדעת, על רקע העובדות שעליהן יוכל לסמוך, את התוצאה הראויה בשאלות הרפואיות-משפטיות המועלות בפניו."

(ההדגשות שלי - ש.ב.).

16. עיון בסיכומיה בכתב של ההגנה, כמו גם בטיעוניה בעל פה בפני בית המשפט, מלמד כי זו ירתה אבני בליסטראות, ללא רחם, בד"ר פישר; היא כינתה אותו רשולן, במקרה הטוב, ולא חסכה שבט ביקורתה הימנו, אגב ביצועה במקביל של סקירה "היסטורית" של הופעות קודמות שלו בפני בתי משפט אחרים, תוך ציון שני מקרים קודמים בהם לא זכו חוות דעת מטעמו לשבחים.

כל זאת, על רקע שניים, בעיקר: התעלמותו של ד"ר פישר ממסמכים כאלה ואחרים, ואי התייחסותו לשאלה הרפואית - משפטית שבאמת שנויה היתה במחלוקת, כך לשיטת ההגנה לפחות, לפיה ס' לא היה כשיר לעמוד לדין, מפאת אי שפיותו: לא בגלל שלא הבין את הפסול שבמעשיו, אלא מחמת החלופה השניה המוכרת בחוק, דהיינו - מכיוון שלא יכול היה להימנע מעשותם.

17. **זה המקום לומר איפוא, בקול צלול וברור, כי אני דוחה מכל וכל את ההתקפה על הפסיכיאטר הד"ר פישר.** לדעתי, הגם שאין מחלוקת כי הלה התעלם ממסמך זה או אחר שהיה צריך את התייחסותו, וזאת - בטעות, הרי בכל זאת אני מתרשם - כי הד"ר פישר עשה מלאכתו נאמנה, ראוי ומדויקת, וכך עשה בעדותו בפני בית המשפט.

ודוק: חוות דעתו של הד"ר פישר, אשר ניתנה לאחר הסתכלות ארוכת ימים, ולאחר ביצוע מבחנים דיאגנוסטיים, התייחסה לשאלת שפיותו של ס', תוך מתן דגש על השאלה אם הבין או לא הבין את אשר הוא עשה, ואת הפסול שבמעשהו.

אכן, הד"ר פישר לא התייחס, בכלל, לשאלה אם ס' יכול היה להימנע מביצוע המעשה שעשה. ברם, כלל לא ברור לי על מה ולמה קצפה וְשִׁצְפָה ההגנה על הד"ר פישר, כאשר כל הסיפורים והמעשיות, ממש כך, על ש"רודפים



אותו (את ס' - ש.ב.) רוחות לא ברורות", ועל כן - "היה משוכנע שיקרה לו משהו ושהוא חייב למצוא הגנה כלשהי. האמין שהשהייה בכלא תגן עליו והרגיש דחף לבצע עבירה אלימה כדי שיעצר באופן מיידי וכך יכלא" - צצו, נולדו, רק ביום 8.6.15, כאשר הד"ר פוקס התגייס לשורות ההגנה, ובדק את ס', בדיקה קצרה, הרבה לאחר מתן חוות דעתו של הד"ר פישר.

18. כיצד בכלל יכול היה ד"ר פישר להתייחס לאותם קולות, רוחות ושדים, אשר נטען כי הביאו את ס' לבצע עבירה אלימה, מבלי שיכול היה הלה לעצור בעד עצמו, כפי אבחנתו של הד"ר פוקס, אם את תחושותיו ומסקנותיו האופרטיביות נוכח אותן קולות ורוחות (קרי: לבצע מעשה פלילי אלים כדי להיעצר) סיפר ס' - בסיפור כבוש, מאוחר ומופרך גם יחד - רק לד"ר פוקס, ורק לאחר זמן כה רב מאת ביצוע העבירה!?!?

אמנם נכון, יש איזכורים ורמזים, אי-פה, אי-שם, אם בסמוך למועד ביצוע הדקירה, אם בתקופה שלפני כן, לכך שס' שמע, או אפילו נרדף, על ידי רוחות וקולות; אבל, וזו היא הנקודה השומטת את הקרקע תחת חוות דעתו של הד"ר פוקס ותחת הגנתו הנטענת של ס': התיזה, הטענה, או "חתיכת הפאזל החסרה", לפיה הקולות והרוחות הם-הם שהביאו את ס' לחפש מחסה בבית הסוהר, מכל המקומות, שמענו לראשונה רק בחלוף למעלה מחמישה שבועות מביצוע הדקירה, והדברים נאמרו רק לאוזניו של הפסיכיאטר, ד"ר פוקס.

ד"ר פישר, על מעלותיו ועל מגרעותיו, אינו נביא או בן של נביא, אף אינו קורא מחשבות, ועל כן לא יכול היה לדעת, בחודש אפריל שנה זו, עת בדק - ארוכות - את ס', וכתב את חוות דעתו, על כך שבחודש יוני יספר ס' על קולות ורוחות שרדפו אותו, ולכן הגיע למסקנה ולתובנה כי עליו לבצע עבירה אלימה, בכדי למצוא מחסה מאחורי סורג ובריח.

19. בל יטעה הקורא: שלל הזדמנויות היו לס', בכדי לשתף את השומעים ב"סיבה" שהביאה אותו - כפתה עליו ממש, לדבריו - לבצע את העבירה האלימה אותה ביצע:

- ס' יכול היה לספר, לשתף במצוקתו, את השוטרים שעצרו אותו ליד זירת הפשע;
- ס' יכול היה לשתף בכך את הרופא בחדר המיון, אליו הובא בסמוך לביצוע המעשה, הד"ר רודין;
- ס' יכול היה לשפוך את לבו באוזני החוקרים שחקרו אותו במשטרה, אם ביום האירוע עצמו, ואם יומיים לאחר מכן, בעת מתן הודעתו השניה;
- ס' יכול היה לעשות כן, לספר על אותם קולות נוראיים שלכאורה דחפו אותו לעשות מעשה, בעת ביצוע השחזור, כאשר היה בזירת הפשע, שם הדברים יכלו לחזור אליו, לצוף אליו, אולם לא עשה כן;
- ס' יכול היה לעשות זאת, לספר על הדחפים הקשים, על המצוקה, על אי היכולת לעצור עצמו,



באוזני הד"ר פישר בעצמו וזאת לאורך כמעט שבועיים בהם נבדק במחלקה בבית החולים אברבנאל.

20. דא עקא, שס' לא סיפר לאף אחד מן האנשים המנויים לעיל, באף לא אחת מן ההזדמנויות הללו, על קולות ורוחות שדחפואו לבצע עבירה אלימה בכדי למצוא מקלט בבית האסורים.

יצוין, כי המקום היחיד בו יש איזכור, בזמן קרוב לביצוע הדקירה, לרדיפה של מאן דהוא כלפי ס', קיים ומתועד בפרק "הטראומה מבני משפחה" שבחוות דעתו של הד"ר פישר, שם הוא כתב -

**"לדברי הוריו אשר הגיעו לביקור במחלקה, מאז ששחרר מאשפוז בגנה בתחילת השנה, היה בבית, התלונן כי רודפים אותו, לא היה ברור מי, לוחצים אותו. כמעט בכל יום התלונן כי רודפים אותו. שלל הזיות שמיעה.**

**כעס על הוריו, טען כי לא אוהבים אותו. טען שזקוק לבחורה, להתחתן להקים משפחה, אז בעיותיו תיפתרנה. כך היה במשך כחודשיים שלאחר שחרורו. פתאום השתנה, הפסיק לדבר על היותו רדוף, החל להתלונן על חולשה ועל כאב ראש. רב הזמן היה בבית ללא קשר חברתי. מדי פעם יצא לעבודה בהתנדבות בחלוקת מזון".**

רוצה לומר, כי בפני הד"ר פישר הועלה ענין הרדיפה, באופן כללי, ללא שום פירוט, בוודאי לא פירוט ביחס לקולות או רוחות שדחפואו לבצע עבירה פלילית אלימה, ובכל מקרה מדובר ברדיפה ללא הזיות שמיעה, אשר ממילא גם פסקו לאחר תקופה של חודשיים (להבנתי - מאז האשפוז בתחילת שנת 2015), בכל מקרה.

21. גם אם ניתן משקל כבד לדברים הכלליים בלבד של ההורים, הרי שאין לשכוח, כי ס' עבר הסתכלות ארוכה (ראו הסיפא למכתב הד"ר פישר לבית המשפט מיום 30.4.15 - מדובר בתהליך בן כשבועיים ימים), במהלכו עבר גם מבחנים דיאגנוסטיים מעמיקים.

לאורך כל התקופה הזו, לאורך כל המבחנים הללו, לא עלה על הפרק, לא צף, ולו ברמז, ענין ה"קולות והרוחות הדחפות לבצע מעשה אלים כדי להיכנס לבית הכלא". אדרבא, נוכח המבחנים - לא נמצאה אינדיקציה להפרעה במהלך ובתוכן החשיבה, גם לא עלה חשד מהמבחנים להפרעות בפרספציה.

הנה כי כן, להבדיל מפגישה קצרה יחסית של הד"ר פוקס, שלענין הרוחות והקולות שדחפו את ס' לבצע עבירה פלילית אלימה - הוא חי רק מפיו, באיחור רב, הרי שד"ר פישר בדק את ס' לאורך זמן, גם ערך לו מבחנים (לטובתם ביקש ארכה מבית המשפט של מעצר עד תום ההליכים להגשת חוות הדעת, ללמדך שלא הזדרז בהגשת מסקנותיו) והנה - לא מצא כל רמז לרוחות, קולות וכיוצא באלה עניינים שדחפו את ס' לבצע עבירת אלימות. כאמור, אלה נולדו רק אצל חוות דעתו של הד"ר פוקס.

אמור מעתה, כך: ראשית, לא נפל כל פגם, בוודאי לא פגם מהותי או משמעותי, בחוות דעתו ובמקצועיותו של הד"ר



פישר, שלא יכול היה לנבא טענות הגנה עתידיות של ס'. ושנית, טענת ההגנה של ס' היא לא רק כבושה, אלא גם דחוקה ומופרכת, ועל כך להלן.

22. כאשר אין מחלוקת על הכשרות הדיניות של ס', ואדרבא - ההגנה טוענת בפה מלא כי לא היתה כל פגיעה באינטלקט שלו בעת האירוע או בסמוך לו, הרי שס' יכול היה, צריך היה, חייב היה, לשתף את הסובבים לו בקשייו הבלתי נסבלים, לאמור: "לא סתם שמעתי רוחות וקולות, אלא שהם גם דחפו אותי לעשות מעשה". אבל הוא לא עושה כן. על כן, אין לי אלא לקבוע כי מדובר בטענה כבושה, שאין לה יסוד או בסיס, ומשקלה - אפסי.

הקביעה דנא מתחייבת לדעתי: הרי אין כל סיבה או טעם, מלפני ס', שלא להזכיר את הקולות והרוחות שדחפוהו לעשות מעשה. אדרבא: מה יותר טבעי מאדם שנרדף, נדחק אל הפינה, נלחץ, עד כדי שלא יכול היה להימנע מדקירה של פלוני, כי יצעק, יתפרץ, ויצעק מדם ליבו ונפשו כי עשה את שעשה "בגללם", דהיינו - בגלל אותם רוחות?

ס' לא עשה כן, ואמר - בזמן אמיתי, סמוך לדקירה, אם באוזני הד"ר רודין ואם בעת בדיקתו על ידי ד"ר פישר בעצמו (וד"ר ברגר) - את האמת שלו: הוא אינו אוהב ערבים, הרי הם האויב, והוא במיוחד שונא אחד ספציפי שגרם לו לפני זמן לא רב להיות מפוטר ממקום עבודתו, והנה - יצא לנקום את העוולה שבוצעה לו בכך, על ידי דקירת ערבי אחר. כך גם שנה ס' באוזני חוקריו, עוד קודם לכן.

די איפוא בכך, קרי - בקביעה עובדתית לפיה איני מאמין ואיני מקבל את טענתו הכבושה של ס', כדי לסתום הגולל על הגנתו.

23. לא למותר לציין, כי העדות הכבושה, טענת ההגנה שנולדה באיחור כה רב, היתה כל כך דוקרת לעין, שאפילו המומחה הפסיכיאטרי מטעם ההגנה הוטרד ממנה. כך, נזכיר, הד"ר פוקס בחוות דעתו:

**"שאלתי לגבי כך שבהודעתי בחקירה במשטרה ובחדר המיון לא סיפר שפעל בכוונה להיכנס לבית הסוהר כדי להשיג הגנה מפני מחשבות השווא שהוא רדוף, טוען, שמיד לאחר המעשים הנ"ל, היה אדיש, ללא ענין בחקירה ותוצאותיו של ההליך המשפטי".**

ברם, שעם כל הכבוד לתשובה המצוטטת לעיל, ולא ימוצה על ידי המומחה הרפואי מטעם ההגנה, הרי שאין בה ממש.

לא זו בלבד שהנאשם הלך אל זירת הדקירה שבכיסו פתק ועליו שם ומספר טלפון של סנגור, עימו אף התייעץ לכאורה בטרם מעשה (כך עלה, במפורש, בעדותו של ס', בפני בית המשפט), ולא רק שברח מזירת האירוע, ולמעשה - מאימת הדין (ואולי גם מבית הסוהר, אליו נכסף לכאורה להגיע!?!), ואף העלים את הסכין בה עשה שימוש, אלא שהוא גם שמר על זכות השתיקה (חלקית), כפי שצוטט לעיל, עת נשאל שאלות מהותיות ביחס למעשיו ולמניעיו. הכך נוהג מי שאין לו ענין בחקירה? מי שלא אכפת לו מתוצאות ההליך המשפטי? ברור שהתשובה שלילית.



24. כזכור, שניים הם התנאים המצטברים, על פי הוראת ס' 34 לחוק העונשין, להחלת הסייג לאחריות הפלילית בגין אי שפיות: (1) קיומה של מחלת נפש, בשעת מעשה, ואשר - (2) בעטיה היה פלוני חסר יכולת של ממש להבין את הפסול במעשיו, או להימנע מעשיית המעשה.

25. **האם היתה קיימת מחלת נפש אצל ס', בשעת מעשה?** ההגנה הרחיבה בענין זה, הפנתה להיסטוריה האשפוזית, לאחות הלוקה בסכיזופרניה (לענין הגנטי ולסיכויים המוגברים ללקות במחלה במצב זה), ולמצאים שנקבעו במהלכה ביחס לס', והשיבה כמובן, בחיוב, על שאלה זו. הד"ר פוקס בחוות דעתו כתב כי ס' סובל ממחלה סכיזואפקטיבית עם החרפות פסיכוטיות חוזרות.

מאידך גיסא, הד"ר פישר, **הגם שהתייחס לכך שס' אובחן כלוקה במחלת נפש סכיזואפקטיבית**, וציין כי באשפוז אחד מבין השניים שהיו לנגד עיניו נרשם בסיכום הדיון כי מדובר אך ורק בהפרעת אישיות, שלל קיום מצב פסיכוטי בעת הבדיקה; אליבא דד"ר פישר, על פי ההסתכלות והמבחנים שערך במסגרתה - אפילו "לא עלה חשד לקיומו של תהליך חולני".

נראה אפוא כי תהום נפערה בין המומחים הרפואיים ביחס לשאלה אם בכלל חולה ס' במחלת נפש, אם לאו. לדעתי, הגם שאני נוטה לקבל את גישתו של הד"ר פישר, שהיה ער לכך שקודמיו סברו כי ס' חולה במחלת נפש, אולם בהסתכלות ארוכה שערך, לרבות מבחנים שביצע - לא מצא ולו חשד לכך, הרי שאין הדבר משנה ממש לענייננו, בנסיבות המובהקות של המקרה דנא.

26. כאמור, מחלת נפש היא תנאי בלעדיו-אין הגנה של אי שפיות הדעת, וברי שקיומה של מחלה אצל העושה מחויבת, שכן יש להראות ולהוכיח כי "**בשל** מחלה שפגעה ברוחו" של האדם, הוא היה חסר יכולת של ממש להימנע מעשיית המעשה, כפי שמורה סעיף 34 לחוק העונשין.

אולם, במקרה דנא, שהוא בעיני כל כך חד-משמעי, אפילו **אניח** קיומה של מחלת נפש אצל ס', ואף אניח קיומה הפעיל בשעת המעשה, הרי שאני סבור, ואין כל ספק בליבי בענין זה, שבמקרה דנא אותה מחלה **לא** גרמה לו להיות חסר יכולת של ממש להימנע מעשיית המעשה.

המסקנה הנחרצת דלעיל נובעת מהשתלשלות העניינים העובדתית, שכאמור - אינה שנויה במחלוקת. אפילו נניח, כאמור, קיומה של מחלת נפש, ואפילו נמשיך ונניח - תוך התעלמות מהווידוי הכבוש - קיומן של רוחות וקולות שרדפו את ס', והם שגרמו לו, דחפו אותו, ללא יכולת התנגדות, לבצע עבירה בכדי להיכנס לבית מעצר, שם יחוש מוגן מפניהם, עדיין נשאלת השאלה: מדוע לדקור? ולמה דווקא ערבי? ולא סתם דקירת ערבי, אלא תוך זעקה, מיד לאחר הדקירה - "מוות לערבים".

האם הרוחות והקולות שדחקו בס', רדפו אותו, גרמו לו לחפש מחסה דווקא בבית המעצר, הורו לו לבצע עבירה פלילית, דווקא אלימה? רק עבירה אלימה נגד גופו של הזולת יכולה להביא את ס' אל בית המעצר, מקלטו? אם היה ס'?





שורף, רק למשל, ולא כעצה חלילה, רכב החונה בשולי הרחוב, לא היה נעצר? האם הרוחות והקולות דרשו ביצועה של עבירה פלילית אלימה דווקא? רק היא תביא את ס' אל בית המעצר?

ואם כל חפצו של ס' היה לבצע עבירה אלימה כדי להעצר, ולמה להגיע אל אותו "מקלט", בית המעצר - מדוע ברח מזירת האירוע? למה העלים את הסכין בה דקר את קורבנו האומלל? מדוע כאשר הגיעו שוטרים למקום בו נמצא, לא עט עליהם ס', בצעקות "מודה אני", על מנת שיבהילו אותו - בהתאם לשאיפתו הנטענת - אל בית המעצר הנכסף?

התנהגותו של ס', הן לפני האירוע, והן לאחריו, לא עולות בקנה אחד עם מי שנוהג באורח בלתי שפוי, ועם מי שרוצה להיעצר, מהר-מהר, כדי למצוא לעצמו מחסה מפני רודפיו הדמיוניים.

27. כל התנהלותו של ס', הבחירה במי שהוא ידע בוודאות שהוא ערבי (כך אישר במפורש בזמן אמיתי, אף ביצע מבחן בעל פה לעיסאוו, על מנת לוודא הדבר!), ההסברים המידיים שנתן לד"ר רודין בחדר המיון ביחס למניע ולשנאתו כלפי ערבים, בריחתו מן המקום, העלמת הסכין, ההתקשרות וההיוועצות עם עורך דין בטרם מעשה וגם לאחר מעשה, כאשר ס' יצא מביתו מצויד גם בסכין וגם במספר טלפון של סנגור - כל אלה מלמדים, כאלף עדים, כי הטענה הרפואית - משפטית - עובדתית העולה מחוות דעתו של הפרופ' פוקס, הינה מופרכת, בכל הכבוד. התזה שמעלה ההגנה במסגרת חוות דעתו של הפרופ' פוקס אינה קרובה לטעת ספק סביר בלבו של בית המשפט ביחס לסייג אי השפיות, אפילו היה בית המשפט מניח כי ס' חולה במחלת נפש, אפילו - וכאן הספק רב עוד יותר, לחובת ההגנה - גם בעת המעשה עצמו.

28. לענין זה יפים הדברים שנקבעו בע"פ 8220/02 בענין **ברוכים**, לעיל, בעמ' 732, כדלקמן:

**"הסעיף קובע, בין היתר, סייג לאחריות הפלילית בשל מחלת נפש. הסייג חל כשמתקיימים שני תנאים מצטברים: הראשון, על הנאשם להיות חולה במחלה שפגעה ברוחו... ; השני, על הנאשם להיות, מחמת מחלת הנפש, 'חסר יכולת של ממש' להבין את מעשיו או את הפסול שבהם או להימנע מעשייתם... סייג זה הגיוני, והצדקתו בצדו. כשאדם נמצא במצב שבו הוא חסר יכולת של ממש להבין את מה שהוא עושה או את הפסול שבמעשהו, או שהוא חסר יכולת של ממש להימנע מעשיית המעשה בשל מחלת נפש, האיסורים שבדין הפלילי לא ירתיעוהו מלבצע את המעשה. במצב דברים זה גם אין הצדקה להטיל עליו סנקציה פלילית..."**

אלא מאי? שבמקרה דנא, ס' לא רק ידע שהוא מבצע מעשה פלילי, אלא שאדרבא ואדרבא, גם אם נאמץ את דבריו שלו (כאמור - המופרכים, לדעתנו), לפיהם נרדף אחרי רוחות וקולות ורצה למצוא מסתור מפניהם בבית הסוהר, הרי שהוא זה שבחר בפתרון ובכלי לשם הגשמת יעדו, ההגעה אל מאחורי הסורגים: לבצע מעשה פלילי.

נזכור ונדגיש: הרוחות הרודפות רק רדפו ו"שיגעו" את ס'. הן לא "אמרו לו" לבצע אקט פלילי, לא ציוו עליו



לדקור פלוני, או בוודאי לא הצביעו על נדקר ערבי דווקא (יאמר לשבחן של הרוחות והקולות כי לפחות הן לא היו גזעניות), אלא אך רדפוהו וגרמו לו לרצות למצוא מחסה.

כלומר: ס' יכול היה למצוא מגוון פתרונות, ולבצע שורה של מעשים, לאו דווקא פליליים (למשל: לרוץ ולהתאשפז, או לשתף איש מקצוע), או למצער - לבצע מעשים פליליים ללא נפגעי גוף, אולם הוא בחר - עת אין מחלוקת שידע להבחין בין טוב לבין רע - למצוא מחסה דווקא בבית סוהר, ולשם כך הוא בחר לבצע עבירה פלילית. והנה, לא רק שס' בחר לבצע עבירה פלילית, אלא שהוא-הוא ולא אחר - לא רוח, ולא קול, ולא שרף, ולא בת קול - שבחר לדקור, ודווקא לדקור ערבי.

מה טעם איפוא, יש באי הטלת סנקציה פלילית על מי שבחר, בחירה משולשת: א. לבצע עבירה פלילית, כדי להגיע לכלא. ב. לדקור. ג. לא סתם לדקור, אלא לדקור ערבי?

על כן, כל טענת ההגנה הנסמכת על אי שפיות בכלל, ועל אי היכולת להימנע מעשיית מעשה בפרט - איננה רלוונטית ולא תוכל לעמוד.

29. אם יש עוד מתלבט בין הקוראים - ולמה שיהיה פתי מאמין לכל דבר בינות קוראינו? - הרי שאת המסמר האחרון בארון הגנתו של ס' מספק דווקא הנגר עצמו, הלוא הוא הד"ר פוקס.

הנה, היווכחו בעצמכם: כך כותב הד"ר פוקס בחוות דעתו, ביחס לדברים ששמע מס' עצמו, בפרק "תולדות העבר ותולדות מחלתו":

**"... (ס') שוטט ברחובות, התלבט ובסוף, ראה איש שניקה את הרחוב, ממוצא ערבי ודקר אותו, ללא כל התגרות בו".**

המילה "התלבט" והביטוי "חסר יכולת של ממש" אינם יכולים לדור בכפיפה אחת.

פלוני לא יכול להתלבט אם לדקור את אלמוני, ובעת ובעונה אחת לטעון כי קולות ורוחות רדפו אותו עד כדי כך שלא היתה ברירה בידו אלא לבצע את המעשה הפסול. מי שמתלבט (ואין מחלוקת כי הוא בעל יכולת להבחין בין טוב לרע) - יכול ומצופה שיעצור בעד עצמו; או, מנגד, מי שרדוף ואינו יכול להימנע מעשיית מעשה - אינו יכול ואינו פנוי לעסוק במותרות של התלבטות.

30. ענין זה, של התלבטות מצדו של ס', מתחבר ומתכתב היטב עם דברים שמסר בחקירתו בבית המשפט, כהאי לישנא:



ש. שאלת ב.ה.- אם היה שם בחור דתי עם זקן וציציות היית דוקר אותו ?

ת. (עוצר לחשוב) הייתי שוקל את זה.

ש. שקלת לפני שדקרת את המתלונן שלנו ממוצא ערבי?

ת. לא יודע אם שקלתי. אני יכול להגיד שלא עשיתי את זה בלב שלם.

ש. בחצי לב?

ת. לא יודע, שלושת רבע או חצי... זה לא משנה עם הוא ערבי, לא הייתי שלם עם זה שאני דוקר בן אדם

...

ש. לו זה היה אדם עם כיפה וציציות זה עדיין היה משתלם לך לדקור אותו להגיע לבית מעצר?

ת. יכול להיות שכן ויכול להיות שהייתי מדלג עליו ומחפש מישהו אחר. אני אוסיף שאותו בחור צעיר ערבי שהיה שם היה לי יותר קל לדקור אותו כי מבחינת מימדים הוא היה יותר קטן ממני וצעיר ממני, יכולתי בקלות לדקור אותו בלי לצפות להתנגדות. זו אחת מהסיבות שבחרתי לעשות את זה, לאו דווקא בגלל שהוא ערבי

ש. שאלת ב.ה.- אז תיכוניסטית צנומה יהודיה, הרבה יותר קל לדקור?

ת. לדקור בחורה? (שואל בתמהון, ובחיוך)

ש. ואם היא היתה ערבית?

ת. (חושב, מהרהר).

ש. לו היית נתקל בבחורה צעירה צנומה ממוצא ערבי?

ת. (חושב) לא יודע... לא יודע מה... הייתי שוקל אם לדקור אותה או לא... אמרתי לך שחפשתי טרף קל.

...

ת. אם היה מדובר במישהו אחר אז יכול להיות שהייתי נמנע?

ש. לו זה היה כדורסלן מאוד גבוה, גדול, יהודי, היית יכול להימנע מהמעשה?

ת. בגלל שהיה לי יותר קשה להשתלט, כן . בגלל שהוא יותר גבוה היה לי הרבה יותר קשה



## להשתלט בגלל המימדים שלו. יכול להיות שהייתי נמנע כן

ש. לו זו היתה בחורה יהודיה צנומה היית יכול אולי להימנע מהמעשה?

ת. לא, נראה לי שהייתי עושה את זה.

ש. ולו זו היתה בחורה ערבייה צנומה?

ת. הייתי שוקל אם לעשות זאת כי היה לי יותר קל לבצע את זה מבחינה טכנית..."

31. ההתלבטות בה שיתפנו ס' מלמדת אותנו שניים: ראשית, כי לא היה במצב שהרוחות והקולות כל כך הקשו עליו, צרו עליו ודחקו אותו לבצע מעשה, עד כדי איבוד עשתונות. במילים אחרות: דווקא לו היה ס' דוקר כדורסלן גבוה, רחב כתפיים ובעל שרירים משורגים - אז אולי ניתן היה לקבל כי לא היה שפוי, ורצה להיכנס לכלא בכל מחיר, מבלי שיכול היה לעצור בעד עצמו. ושנית: כי גם במצב ה"קשה" בו היה נתון ס', בגלל הרוחות והקולות, עדיין בחר את בחירותיו: לדקור אשה? - לא ולא. אשה ערבייה? - למה לא? בחורה יהודיה צנומה? חלילה וחס, הגם שהיא דווקא "טרף קל", כפי חיפוש של ס'.

ד"ר פוקס, וההגנה עמו, טענו כי העובדה שאדם לא יכול להימנע מעשיית מעשה בשל מחלת רוח, אינה מביאה אותו בהכרח להתפרק מערכיו. כך הד"ר פוקס בעדותו בפני בית המשפט, בהתייחסו לשאלת בחירת הדוקר את הנדקר:

**"המניע הוא פסיכוטי, הדרך שהוא ביצע זה יכול להיות שיקול אישי באותו רגע. אפילו שהוא רוצה לעשות את זה, יש כאן ערכים."**

אוי לאוזניים שכך שומעות. מה לערכים ולבחירתו של ס'? גזענות איננה ערך, אלא מידה מגונה.

לא נעלמו מעיני קביעותיו של כבוד השופט עמית, עת ישב בבית המשפט המחוזי בחיפה, ודן בענין פ (חי') 126/03 מדינת ישראל נ' סקורצ'רו (פורסם ביום 21.3.2004), שם דן בית המשפט בשאלה מה הוא "חוסר יכולת של ממש"; בית המשפט קבע שם, כי גם בהינתן **בחירה מסוימת** לנאשם, אין הדבר שולל כי עשה כתוצאה מחוסר שליטה שנבע ממחלתו. ברם, כאן אין לנו ענין ב"בחירה מסוימת", אלא בבחירה מודעת ומונעת משנאה ונקמנות, ובבחירה על גבי בחירה: ס' בחר לבצע עבירה פלילית, כדי להיכנס לכלא; הוא בחר לבצע עבירה אלימה; הוא בחר לדקור; ועל כל אלה - הוא גם בחר - לאחר שהתלבט - לדקור קורבן ערבי.

אלה הן בחירות ראציונאליות, מודעות, מתוכננות, מונעות, שאינן נובעות ממחלת רוח.

32. יתר על כן: הגם שההגנה תקפה את התביעה, את המומחה מטעמה, ולא רק אותם, על כך שהם מערבבים בין חוסר יכולת "להבין את אשר הוא עושה או את הפסול שבמעשהו", ולבין חוסר יכולת "להימנע מעשיית המעשה", כלשון החלופות בסעיף 34 לחוק העונשין, הרי שסבורני כי בכל זאת קיימת חפיפה, ולו מסוימת, בין שתיהן.



רוצה לומר: מי שמפאת מחלת רוח מאבד את היכולת להימנע מעשיית מעשה, למשל - בגלל רוחות וקולות הרודפים אותו, בהכרח גם חייב לאבד את "ערכיו", ולו בכדי לשכנע, בדיעבד, כי חל על סייג אי השפיות. אינך יכול לומר כי (רוחות) דחקו אותך לפינה עד כי נאלצת לדקור פלוני, אך עם זאת - היה לך פנאי לבחור, על פי מערכת "ערכים" כמובן, את הקורבן האומלל. זה פשוט לא משכנע.

הדברים פשוטים וברורים, לגבי דידי: מי שיכול להימנע מלדקור תיכונסטית יהודיה צנומה, אם בשל יהדותה, ואם מפאת היותה אשה, חרף רוחות וקולות מפניהם חייבים להימלט, יכול וצריך להימנע מלדקור את עיסאווי, הגם שהוא גבר (צנום) וערבי. יכולת הבחירה הזאת היא שבין יתר הסיבות, שוללת החלת הגנה של אי - שפיות במקרה דנא. על פני הדברים, איפוא, לא מתקיים בס' רכיב ה - "היה חסר יכולת של ממש להימנע מעשיית המעשה".

33. טרם אחתום את הכרעת הדין, מן הראוי להתייחס לטענה דחוקה נוספת שהיתה בפיו של ס', עת נדרש לשאלה מדוע לא מסר במשטרה על הקולות והרוחות.

מדובר בטענה נוספת שנתפרה בתפרים גסים ולא משכנעים, לא רק מפאת אי-הגיונם של הדברים, אלא גם מחמת שהועלתה לראשונה רק בבית המשפט, בזו הלשון: ס' טען כי העדיף לספק הסבר לוגי במשטרה (בימינו, שנאת ערבים והרצון לדקורם למקובלים ייחשבו, כך הנאשם ס'), וכל זאת - על מנת שלא יעבירוהו לבית חולים אברבנאל, שם יתנו לו זריקות ויהפכוהו "חצי בן אדם".

אני דוחה הסבר דחוק ומופרך זה, לא רק מפאת שהושמע לראשונה רק בבית המשפט, אלא גם מפני שהוא "הולבש" על טיעון בלתי סביר אחר, בדבר הכורח לבצע עבירה פלילית דווקא, ועוד דקירה, ודווקא נגד ערבי, בכדי למצוא מקלט בבית מעצר.

גם אם נלך על פי הגיונה של טענה מופרכת זו, הרי שמהרגע שס' נשלח כבר אל בית החולים אברבנאל, טופל ואובחן שם, לצורך הסתכלות, ובכך השיג מקלט שלא **בדיוק** על פי שאיפתו הראשונית (קרי: בית מעצר - כן; בית חולים פסיכיאטרי - לא ולא), הרי כבר לא היה טעם בהשמעת טעם "לוגי" לדקירה.

ממילא כבר נמצא ס' בבית חולים פסיכיאטרי, כך שהטעם - המחושב כל כך - פג כבר תוקפו. מה מנע ממנו לומר אז את האמת, אודות הרוחות, הקולות, וכיוצא באלה סיפורים ומעשיות, שהביאוהו - על כורחו וחרף רצונו - לדקור את עיסאווי? שוב, מדובר גם כאן, בטענת סרק, ללא כל הגיון זולת נסיון דחוק להסביר מהלך בדיעבד, שאותה אני דוחה מעל פניי.

33. סוף דבר, שנראה איפוא, מעבר לכל ספק סביר, כי הדבר היחיד אשר העביר את ס' על דעתו היא שנאתו כלפי ערבים, הא ותו לא. גזענות ושנאה הן אכן אות וסימן למחלה קשה, ללא ספק, אך לא מסוג אי-שפיות.



אני מרשיע איפוא את הנאשם בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום.

ניתנה היום, י"ב טבת תשע"ו, 24 דצמבר 2015, במעמד הצדדים